

דרך החלב

טומי קורלנדר - בית הלל
יוסי מלול - משק הבקר

חקלאות תיירותית ברפת במושב בית הלל היא הצפונית ביותר בישראל, במושב שהוא תיירותי מאוד בכל ימות השנה. ניצול טוב של תשתית תיירותית כללית להכוונת תיירים גם לרפת ואת ההדרכה עושים באמצעים הפשוטים והרגילים שיש בענף - משפחת קורלנדר הענפה, מעבירה הילוך כלכלי עם חזרת בני דור ההמשך

והביאו לחלוקה ישירה ברפת. לפני שנים ביקרתי בכפר ברומניה ויש שם קווי דמיון עם בית הלל.

רפת קורלנדר

כשחזרנו מהצבא הוחלט במושב שכל יחידת משק מקבלת יחידה נוספת. היו שרצו עוד ובתנאי שיש ילדים, אחד ימשיך ואחד חדש - זה עזר להשאיר דור צעיר בשנות ה-70.

אני קיבלתי משק חדש ואחי הוגדר כבן ממשיך בנחלת ההורים. ברפת יש שני שותפים, אחי זאב ואני - הפרות נחלבות באתר אחד שבו יש יונקים עד הגמילה. עגלות ועגלים מגודלים במשק השני. השותפות שלנו מחזיקה עמד יפה במשך השנים ויש בה ראייה כוללת של כל היחידה.

מכסה 1.6 מ' ליטר, חולבים 160 פרות - קנינו מכסות שהתפנו בתוך המושב וגם מחוץ לו, כאשר היה אפשר. במושב היו בעבר למעלה מ-30 רפתות וכיום נשארו 8 רפתנים ב-6 רפתות. במשק הזה, גידלתי ארבעה ילדים ודודור הוא הבן השני - הבן הממשיך.

מושב בית הלל, על שמו של ד"ר הלל יפה, "רופא המושבות", מחלוצי המלחמה במלריה, עלה על הקרקע ב-1940 במבצע חומה ומגדל. העלייה העיקרית שיישבה את המושב היא של ניצולי שואה מרומניה ומפולין בשנות ה-50. אבי היה איכר ברומניה שחיפש משהו דומה ומוכר - אדמה ישרה בלי אבנים ונחל קרוב, כך הגיעו ההורים לבית הלל.

אני נולדתי ברומניה ועליתי עם ההורים בגיל 3. כשאבא הגיע לכאן קיבלו אותו, עם אישה צעירה בהיריון ואני כילד קטן. בתים במושב בנו בצורה מואצת, בלי רצפה, מים וחשמל. הייתה בעיה קשה של ניקוז. החקלאות התבססה על גידולי ירקות: תפוחי-אדמה, בצל, הכניסו לולי מטילות ורק מאוחר יותר בנו רפתות קטנות, 4-5 פרות, הרפת הפכה לענף המרכזי והיא היחידה ששרדה והצליחה. את המספוא גידלו לבד

ציור קיר כחלק מקבלת הפנים לתייר

דרך החלב על הכביש הראשי של מושב בית הלל באצבע הגליל

מפת התיירות בגליל

טומי וזאב אחיו - שותפות יפה שגם מחזיקה שנים

תיירות ברפת

התיירות התחילה מבתי ההארכה הרבים שיש באזור שגילו אותנו והביאו תיירים לרפת בחלק מהפעילות שלהם. אימא שלי, ניצולת שואה שמדברת קצת גרמנית, הסבירה לאורחים מחו"ל, מתוך ציונות - בלי תמורה. הייתה לה גאווה לספר לגרמנים התיירים איך היא שרדה, הקימה משפחה מחדש ובנתה רפת וציונות מתחדשת - זה היה עוד בתחילת ה-80

עברנו השתלמות. היה לנו חונך, איש תיירות ותיק, שהדריך אותנו כיצד לנהל תיירות ברפת. כי תיירות זה עולם אחר מרפת מצטיינת ואנחנו עושים את זה 8 שנים

בית הלל הנו מושב מאוד תיירותי, 70% מבתי האב מחזיקים צימרים. המטיילים במדרכה רואים רפת ונכנסים ואנחנו אוהבים לדבר עם אנשים וקיבלנו אותם בשמחה. בהדרגה כניסת התיירים הגיעה לממדים לא קטנים והיה חשוב לעשות סדר.

עברנו השתלמות. היה לנו חונך, איש תיירות ותיק, שהדריך אותנו כיצד לנהל תיירות ברפת. כי תיירות זה עולם אחר מרפת מצטיינת ואנחנו עושים את זה 8 שנים.

ספר אבקרים: פלא אופא... היחס, הפרטיס הקטנים, היחס לזרים, כף גדול ותודה אכל האב...

שיווק ופרסום - חלק גדול הוא מפה לאוזן, הסתמכות על סביבת התיירות, אינטרנט, עמותת תיירות ביישוב ובאזור. מועצת החלב משתפת אותנו ב"שמחת החלב" ונותנת לנו חומרי עזר שיש להם - מדבקות, פליירים, דפי הסבר על החלב ואנשים לוקחים.

הבן הבכור - עומר 37 - סיים עבודה בחו"ל כקצין הביטחון של אל-על בהונג-קונג. נשוי 3+. קיבל את הבית של החם - הורי האימא במושב שאר-ישוב הסמוך. בינתיים הוא עוזר לנו, נכנס לשיווק ב"דרך החלב" ובשיווק המוצרים האורגניים וכך ימשיך גם בעתיד. דרוו מתגורר בקומה התחתונה אצל אימי עם אישה ושתי בנות, במשפחה יש גם שתי בנות נוספות. אשתי בגמלאות, מנהלת ב"ס קטן לחינוך מיוחד, ולעתים יש אורחים מבתי ספר כאלה והיא נוכחת ומסבירה, היא חיה את הרפת.

אירוח התיירים ברפת

לא עושים הצגות, מקיימים סיורים רק בשעות החליבה. מפרסמים שהסיורים ב-12:00 וב-18:00. המבקרים רואים את החליבה האמתית, מקבלים הסבר, חולבים בעצמם, הילדים וגם ההורים. הילדים חולבים ביד, בהמשך, נותנים להם בקבוק חלב והם מגמיעים את היונקים בכל חליבה ..

מסבירים להם על קבוצת הממליטות, על אוכל הפרה, באבוס נותנים להם לנבור, למצוא חיטה, שאירות הדר. מקבלים הסבר כיצד פרה נכנסת להיריון - הזרעה מלאכותית. לכל קבוצה מסבירים ברמה שונה בהתאם להרכב שלה - המחשב, פדומטר, שער ממיין.

כל הסיור לא סותמים את האף בגין הריח וכשחולבים את הפרה, לא רצים לנקות את היד. רפתן אמתי יכול להסתובב שעה עם ידיים מלוכלכות - מותר רק לנגב. בתעודת הסיום כתוב - "וזאת לתעודה כי השתתף בחליבה והגמיעה יונקים מבלי להירתע מריח הזבל וניחוח חציר".

- **קבוצת הממליטות** - מסבירים על ההיריון, בית היולדות המבודד, מסבירים על הכוונה הקרה, מראים את תג הזיהוי - הכול בשפת הילדים. פה ושם יש גם דברים פיקנטיים - המלטת פרה בזמן הקרוב, מי שרוצה לבוא ולראות את ההמלטה הצפויה משאיר טלפון - ואני חוזר אליו.
- **החליבה** - המחשוב, כמה עטינים יש לפרה.... מסבירים על ההבדל בין פטמה ועטין. אלה הם שני הקטעים החזקים.
- **יונקים** - להראות את העגל האחרון שנולד - אם יש אטרקציה זה מעניין - נולד היום, צבעוני. לעתים נולדת עגלה בסיור - מבקש מהקבוצה לתת שם לעגלה, מפיק במחשב את כרטיס העגלה עם

האורחים מגמיעים עגלות וגם רואים עגלים "צבעוניים"

קבוצה מונה עד-30 משתתפים, בהתחלה רק אנחנו הדרכנו, בהמשך התיירות גדלה והתחלנו להכשיר מדריכים נוספים, כרגע יש צעירה במושב בוגרת "ב", סטודנט לוותרניריה במכללה, בן חקלאי. הם יודעים את החומר ומדריכים במסירות רבה. כשיש מעט מבקרים או כשהמדריכים אינם, דרור ואני עושים את עבודת ההדרכה - אנחנו זמינים תמיד כי אחד מאיתנו נמצא בכל חליבה.

עונת התיירות - שבתות, כל החגים, חודשי החופש יולי-אוגוסט, משפחה אקראית, אימא וילד, אני מקבל אותם - אין דחייה של אורחים. באמצע שבוע יש הרבה פחות מבקרים. יש אוכלוסייה "רוסית" שמאוד מודעת לעניין והם מגיעים בשעות מוגדרות.

משפחות מטיילות ויש גם לא מעט תיירות נכנסת של יהודים שבאים לאירועים משפחתיים וגם תיירות רגילה, שיש לה עניין לא רק בהיסטוריה אלא גם בחקלאות. יש גנים ובתי-ספר, אנחנו רפת תיירותית יחידה באצבע הגליל

הרכב התיירים - משפחות מטיילות ויש גם לא מעט תיירות נכנסת של יהודים שבאים לאירועים משפחתיים וגם תיירות רגילה, שיש לה עניין לא רק בהיסטוריה אלא גם בחקלאות. יש גנים ובתי-ספר, אנחנו רפת תיירותית יחידה באצבע הגליל. האוכלוסייה יותר איכותית מהחתך הממוצע. עושים רק סיור והוא נמשך כשעה. התגובות מאוד חיוביות, באים פעם שנייה ושלישית, חברים מגיעים מסיפורים.

תחנות בסיור התיירות

- **בקבלה** - האורחים מגיעים, נרשמים ומשלמים 30 ₪, נותנים להם שיקו חם או קר, בסוף הסיור נותנים תעודת רפתן לכל מי שעמד במשימות והתנהג כמו רפתן אמתי.

וזאת לתעודה

כי

**השתתף/ה בחליבה
והגפעת יונקים,
מבלי להרתע מריח הזבל
ניחוח החציר
ועל כל זאת פוענקת לו/ה
תעודת הוקרה זו.**

**משק קורלנדר
מושב בית הלל
טלפון: 052-4585058
email-farm@kurlender.co.il**

תעודת כבוד לכל משתתף ששורד עד סוף הסיור

מגמייעים ונותנים להם להגמיע עגל מוגדר ועד שהוא גומר 1 1/2 ליטר מלאים. כאשר יש כמה קבוצות נותנים רק 1/2 ליטר בבקבוק.

- **חלוקת תעודות - חוזרים להתכנסות ומחלקים תעודות עם לחיצת יד ומחיאות כפיים.**

המסלול אורך כשעה וזה מספיק. שעה 12 היא לפני ארוחת צהריים של כולם והם רוצים להמשיך במסלול הטיול.

תיירות וענפים נוספים לצד הרפת

התיירות היא ענף נוסף לרפת ויש גם חקלאות אורגנית - זה הכוון בעידן המודרני.

אנחנו מגדלים זיתים לאורגני ועושים שמן - בית בד אורגני מאושר עם תעודות, אשכולית אדומה, פומלית, וגידולים בהסבה.

אהבת המכש

ענף התיירות ברפת נותן עניין, פאן אחר, מפגש עם אנשים. צריך לאהוב את זה, לאהוב אנשים, הדרכה ... ואנחנו רואים בזה גם חלק משירותינו בענף הרפת והחלב. יש לנו סיפוק רב שאנשים מבינים אחרת את מה שקורה ומשנים להם סטיגמות מושרשות. כלכלית זה לא משהו גדול, אבל הפרנסה בנויה מדברים קטנים. אנשים מאוד מופתעים - "אני אומר לך כל הכבוד! אלה דברים מעניינים, מתוחכמים. איך המדע עוזר להאכיל אנשים, אני מופתע!" ואת זה אומר הגבר שנגרר אחר אשתו להגיע לביקור.

אנחנו מתכוונים להרחיב את ענף התיירות ברפת עם תגבור הבנים של דור המשך. ■

דרור קורלנדר - הבן הממשיך

השם ותאריך הלידה ונותן לכל ילד את הכרטיס. "תבואו בעוד שנתיים ותזהו את המספר". וכבר קרה שהגיעו לביקור נוסף וראו את העגלה שכבר הפכה לפרה.

- **אבוס - חדר האוכל של הפרה (מקבלים אוכל מאמבר), חצר טיפולים. מספרים על פרה חולה, הזרעה מלאכותית.**
- **רווחת הפרות - בדרך יש קטע של מו.. - מבקשים שקט ואין מו... כי לפרות אין על מה להתלונן, הן אוכלות, שבעות, מרוצות. אנחנו הרפתנים לא אדישים למו.. ויש סיבה שצריך לבדוק אותה. במלחמת לבנון השנייה היה הרבה מו.. - נפלו קטיושות 200 מ' מכאן ולא קרה כלום, פרות לא נחלבו בזמן.**
- **הגמעה - כל ילד מקבל בקבוק להגמעה, מסבירים להם כיצד**

תכנון, ניהול ופיקוח
בהקמת רפתות בארץ ובחו"ל

אגרופולן בע"מ
מהנדס אפפה הורביץ
באר טוביה 83815
טל: 08-8602272
www.agroplan-il.com

אגרו AgroPlan **מ"ע**

התמחות בתכנון מבנים חקלאיים